

nominał	200 zł
metal	900/1000 Au
stempel	lustrzany
średnica	27,00 mm
masa	15,50 g
wielkość emisji	2.000 szt.

Awers: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, po bokach orła oznaczenie roku emisji: 2000. Wokół orła oraz oznaczenia roku emisji, nieregularny ornament z perełek. U dołu półkolem napis: 200 / ZŁOTYCH. U góry półkolem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA rozdzielony gwiazdkami. W otoku nieregularny ornament z perełek. Pod lewą łapą orła znak mennicy: $\frac{m}{w}$.

Rewers: Stylizowany wizerunek św. Jana Chrzciciela z herbem Wrocławia. Wokół wizerunku nieregularny ornament z perełek oraz napis: TYSIĄCLECIE WROCŁAWIA rozdzielony gwiazdkami. W otoku nieregularny ornament z perełek.

Projektant awersu i rewersu: *Roussanka Nowakowska*

nominał	10 zł
metal	925/1000Ag
stempel	lustrzany
średnica	32,00 mm
masa	14,14 g
wielkość emisji	32.000 szt.

Awers: Na tle stylizowanego wizerunku ratusza we Wrocławiu wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Nad orłem z prawej strony oznaczenie roku emisji: 2000. Z lewej strony orła napis: 10 oraz półkolem: ZŁOTYCH. U góry półkolem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. Pod lewą łapą orła znak mennicy: $\frac{m}{w}$.

Rewers: Wizerunek herbu Wrocławia wkomponowany we fragment portalu. U dołu półkolem napis: 1000-LECIE WROCŁAWIA.

Projektant awersu i rewersu: *Roussanka Nowakowska*

nominał	2 zł
metal	stop CuAl5Zn5Sn1
stempel	zwykły
średnica	27,00 mm
masa	8,15 g
wielkość emisji	500.000 szt.

Awers: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, po bokach orła oznaczenie roku emisji: 20-00, pod orłem napis: ZŁ 2 ZŁ, w otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA poprzedzony oraz zakończony sześcioma perełkami. Pod lewą łapą orła znak mennicy: $\frac{m}{w}$.

Rewers: Posąg św. Jana Chrzciciela na tle stylizowanej panoramy Wrocławia. U dołu półkolem napis: 1000-LECIE WROCŁAWIA

Na boku napis: NARODOWY BANK POLSKI rozdzielony gwiazdką.

Projektant awersu: *Ewa Tyc-Karpińska*
Projektant rewersu: *Roussanka Nowakowska*

Monety zostały wyprodukowane w Mennicy Państwowej SA w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

Monety kolekcjonerskie

W dniu 7 czerwca 2000 r. Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monety kolekcjonerskie upamiętniające 1000-lecie Wrocławia, o nominałach:

- 200 zł - wykonane stemplem lustrzanym w złocie,
- 10 zł - wykonane stemplem lustrzanym w srebrze,
- 2 zł - wykonane stemplem zwykłym w stopie CuAl5Zn5Sn1, tzw. „Golden Nordic”.

Pierwsze ślady osadnictwa na obszarze dzisiejszego Wrocławia sięgają epoki brązu, okresu kultury lużyckiej (ok. XIII — IV w. p. n. e.). Już w V w. p. n. e. istniał na tym terenie gród strzegący przeprawy przez Odrę. Na początku naszej ery przez Wrocław przebiegała jedna z bocznych odnóg tzw. szlaku bursztynowego, łączącego państwo rzymskie z wybrzeżem Bałtyku. We wczesnym średniowieczu Wrocław wchodził w skład terytorium plemiennego Ślązan. W IX wieku istniał gród warowny na Ostrowie Tumskim i na podgrodziu osada targowa. Około 990 roku Wrocław znalazł się w państwie Piastów. Był jednym z głównych ośrodków władzy książęcej, szybko stał się również ważnym ośrodkiem rzemieślniczym, handlowym, wojskowym, politycznym i religijnym. W 1000 roku, decyzją papieża Sylwestra II, potwierdzoną następnie przez cesarza Ottona III, utworzono odrębną polską metropolię gnieźnieńską, zależną jedynie od papieża. Wrocław stał się siedzibą podległego jej biskupstwa dla Śląska. Od 1138 roku Wrocław był stolicą dzielnicy śląskiej, a od 1163 roku — piastowskiego księstwa wrocławskiego. Na początku XIII wieku na lewym brzegu Odry powstało nowe centrum handlowo-rzemieślnicze i zamek książęcy, a stare centrum na Ostrowie Tumskim, gdzie w połowie XII wieku wzniesiono romańską katedrę, pełniło odtąd funkcję ośrodka władzy kościelnej.

Od 1214 roku znana jest zlatynizowana forma nazwy miasta: Bratislavia.

Osada na lewym brzegu Odry prawdopodobnie już na początku XIII wieku miała miejski charakter, a około 1226 roku dokonano pierwszej lokacji, ponowionej na prawie niemieckim po zniszczeniu w 1241 roku miasta przez Tatarów. W 1261 roku Wrocław otrzymał przywilej rządzenia się prawem magdeburskim. W okresie rozbicia Śląska na drobne księstwa bogaty i coraz silniejszy politycznie Wrocław pełnił rolę arbitra w sporach między księstwami. Po śmierci Henryka VI w 1335 roku księstwo wrocławskie wcielono bezpośrednio do Czech. Wrocław został stolicą czeskiego Śląska pod czeską nazwą Vratislav.

Na początku XV wieku Wrocław był jednym z największych miast środkowej Europy. Zamieszkiwała go ludność polska i niemiecka; od lokacji miasta wzrastała liczebność populacji niemieckiej, trwały jednak związki kulturalne i ekonomiczne miasta z Polską. Miasto w XV wieku dotknięte wojny husyckiej, które poważnie zakłóciły handel Wrocławia, natomiast zatargi z Krakowem w handlu wschodnim doprowadziły do wojny celnej z Polską w latach 1490 — 1515. Sytuację miasta pogorszył także ucisk fiskalny Macieja Korwina na Śląsku. Mimo tych trudności Wrocław przeżył w drugiej połowie XV i XVI wieku znaczny rozkwit kultury, rozwijały się szkolnictwo, do którego sięgały wpływy humanizmu. Wielu studentów i profesorów Akademii Krakowskiej pochodziło z Wrocławia. Środowisko polskie we Wrocławiu było nadal bardzo silne, nauczano w szkołach języka polskiego, odprawiano polskie nabożeństwa, a w 1475 roku ukazał się pierwszy druk w języku polskim.

Związki gospodarcze Wrocławia z resztą ziem polskich pozostały nadal, mimo przynależności do Czech, bardzo silne i istotne dla rozwoju miasta. Ułatwiały je doskonałe stosunki Wrocławia z wielkimi ośrodkami handlowymi cesarstwa: Pragę, Norymbergą, Magdeburgiem i Frankfurtem nad Menem.

W 1526 roku Wrocław, wraz z całym czeskim Śląskiem, dostał się pod panowanie Habsburgów austriackich. Utracił swoje uprzywilejowane stanowisko. Związki gospodarcze i kulturalne miasta z Polską zostały jednak utrzymane, jedną z podstaw gospodarczej egzystencji miasta był handel z Polską oraz udział w handlu tranzytowym. Liczba ludności polskiej, reprezentowanej wśród niższych warstw społeczeństwa, wzrastała w wyniku napływu z polskich wsi podwrocławskich; jeszcze do XVIII wieku wygłaszano kazania w języku polskim. Wielu patrycjuszów i kupców niemieckich uczyło się języka polskiego. Wojna trzydziestoletnia, choć nie przyniosła miastu większych bezpośrednich zniszczeń, pogłębiła zaznaczający się od schyłku XVI wieku regres gospodarczy. W drugiej połowie XVII i początku XVIII wieku sytuacja Wrocławia poprawiła się. Powstały pierwsze manufaktury, założono pierwsze banki, w 1702 roku powstał uniwersytet jezuicki. Od 1732 roku działała we Wrocławiu firma wydawnicza niemieckiej rodziny Kornów, zasłużona na polu publikacji polskich książek, podręczników, słowników, dzieł klasyków i czasopism. Wrocław stał się ważnym ośrodkiem myśli oświeceniowej.

W 1742 roku, wraz z resztą Śląska, Wrocław dostał się pod panowanie pruskie. Stał się wtedy stolicą prowincji śląskiej

i regencji wrocławskiej. Nastąpiła likwidacja prawnej odrębności miasta i samorządu miejskiego. Po okresie zahamowania, wywołanego siedmioletnią wojną i zerwaniem kontaktów z rynkiem czeskim i austriackim, pod koniec XVIII wieku nastąpiło ożywienie gospodarcze, znaczenia nabrała żegluga na Odrze, łączącej Śląsk z pozostałymi prowincjami Prus. Podstawową rolę nadal odgrywał handel z Polską.

Pod koniec pierwszej połowy XIX wieku Wrocław uzyskał połączenia kolejowe z Berlinem, Dreznem i miastami Górnego Śląska. Znacznie powiększono obszar miasta.

Po rozbiorach Polski wzrosła rola Wrocławia jako ośrodka kulturalnego w zaborze pruskim. W 1817 roku powstała tu niepodległościowa organizacja „Polonia”. Okresowo lub na stałe przebywali we Wrocławiu działacze polityczni, uczeni, pisarze i artyści (m. in. Hugo Koffłataj, Józef Wybicki, Julian Ursyn Niemcewicz, Juliusz Słowacki, Fryderyk Chopin, Kazimierz Ujejski, Jan Kasprówic). W 1841 roku dekretem Fryderyka Wilhelma IV ustanowiona została na uniwersytecie we Wrocławiu — przekształconym w 1811 roku w pruski uniwersytet państwowy — katedra języków i literatur słowiańskich. Wrocław stał się też jednym z ośrodków ruchu słowianofilskiego.

W XVIII — XIX wieku Wrocław był ośrodkiem myśli oświeceniowej. Polska ludność występowała przeciwko germanizacji Śląska i policyjnemu systemowi rządów państwa pruskiego. Pod wpływem rewolucji francuskiej narastały nastroje opozycyjne wśród mieszczaństwa. Z początkiem lat czterdziestych XIX wieku Wrocław stał się głównym na Śląsku ośrodkiem opozycji burżuazyjno-demokratycznej, zwłaszcza podczas rewolucji 1848/49. Wtedy też powstały pierwsze organizacje robotnicze. W maju 1848 roku odbył się we Wrocławiu zjazd, tzw. kongres polski, działacze z zaborów i emigracji.

W drugiej połowie XIX wieku Wrocław stał się ważnym ośrodkiem przemysłowym; wzrosła też liczba ludności polskiej. W tym okresie rozwijał się ruch robotniczy, wyrażający swe postulaty m. in. w strajkach. Kwitło życie kulturalne Polaków, działały organizacje polskie, które odegrały wielką rolę w walce z germanizacją wśród młodzi. Dużą aktywnością odznaczali się Polacy we Wrocławiu w okresie plebiscytu i powstań śląskich. Od 1918 roku istniała we Wrocławiu szkoła polska, Towarzystwo Biblioteki Polskiej, w 1928 roku otwarto Dom Polski, który stał się ważnym ośrodkiem życia kulturalno-oświatowego Polonii Wrocławia. Po dojściu Hitlera do władzy w 1933 roku nasiliły się szykany i represje ludności polskiej i żydowskiej.

W okresie międzywojennym działał tu Osteuropa-Institut, placówka niemieckiego szowinizmu i rewizjonizmu. W sierpniu 1939 roku gestapo zamknęło Dom Polski, szkołę i bibliotekę polską.

Po agresji niemieckiej na Polskę we wrześniu 1939 roku wszystkie organizacje polskie zlikwidowano, a wielu działaczy Polonii uwięziono i zamordowano w obozach koncentracyjnych. Podczas okupacji hitlerowskiej we Wrocławiu istniało pięć filii obozu koncentracyjnego Gross-Rosen, powstały także obozy pracy przymusowej. W końcowym okresie II wojny światowej Niemcy przekształcili Wrocław w silny ośrodek oporu. Twierdza

„Breslau” odgrywała w planach niemieckiego dowództwa pierwszorzędną rolę. Walki o Wrocław miały wyjątkowo zacięty i krwawy charakter. Na dwa dni przed zakończeniem II wojny światowej 6 maja 1945 roku dowództwo twierdzy podpisało akt bezwarunkowej kapitulacji. W wyniku trzymiesięcznych walk miasto uległo zniszczeniu w stopniu porównywalnym z Warszawą. Zniszczone zostało około 70% zabudowy.

Po wojnie odbudowano większość zabytkowych budowli. Wrocław stał się jednym z najważniejszych ośrodków Polski; obecnie jest stolicą województwa dolnośląskiego.

Kościelne obchody tysiąclecia arcybiskupstwa wrocławskiego rozpoczęły się 1 stycznia 2000 roku. Mają one trwać przez cały rok jako milenium archidiecezji i miasta Wrocławia.

Biskupstwo wrocławskie dzieliło losy Śląska i należało do kilku państw. Mimo zmian granic diecezja wrocławska do 1821 roku była jednak częścią metropolii gnieźnieńskiej. W 1930 roku podniesiona została do rangi archidiecezji i stolicy metropolii. Obecnie należą do niej biskupstwa we Wrocławiu i Legnicy. Patronem wrocławskiej katedry i miasta jest św. Jan Chrzciciel. W tygodniu, gdy przypada jego święto — 23 czerwca — od początku lat 90. obchodzone są Dni Wrocławia, podczas których w roku 2000 zaplanowana została kulminacja obchodów jubileuszowych.

Z tej okazji przygotowany został bogaty program wystaw i imprez kulturalnych. Na 20 czerwca zaplanowano spotkanie prezydentów państw, do których miasto należało w tysiącleciu i których obywatele tworzyli historię Wrocławia: Austrii, Czech, Niemiec i Polski; zaś dwa dni wcześniej — zjazd wybitnych wrocławian — Niemców i Polaków. Natomiast na 23 czerwca przewidziano spotkanie prezydentów miast partnerskich Wrocławia, burmistrzów i prezydentów miast z Dolnego Śląska i całej Polski; i wreszcie 24 czerwca — odsłonięcie pomnika Bolesława Chrobrego, pierwszego koronowanego w 1025 roku króla Polski.

W czasie Dni Wrocławia — od 20 do 25 czerwca — przewidziano m. in.: plenarną sesję Episkopatu Polski i uroczystą mszę za miasto Wrocław, koncelebrowaną na staromiejskim rynku przez kardynałów i biskupów z Polski i zagranicy; międzynarodową sesję naukową „1000-lecie archidiecezji wrocławskiej”; wystawę „1000-lecie biskupstwa wrocławskiego” oraz mszę w obrządku bizantyńsko-ukraińskim. Na Ostrowie Tumskim przewidziano odsłonięcie kolumny Chrystusa Króla Wszechświata.

Z okazji jubileuszu zaplanowano m. in. wydanie historii Wrocławia, napisanej przez prof. Normana Daviesa oraz pierwszej encyklopedii Wrocławia, przygotowanej przez Wydawnictwo Dolnośląskie.

Wszystkie monety kolekcjonerskie są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.